

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 467/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti SSIM, a. s., Zbrojničná 12, Košice, a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Dušanom Antolom, advokátska kancelária, Zbrojničná 12, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 CoZm 4/2013-352 z 22. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti SSIM, a. s., a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. januára 2014 doručená sťažnosť spoločnosti SSIM, a. s., Zbrojničná 12, Košice (ďalej len „sťažovateľ v I. rade, v citáciách aj „odporca v I. rade“), a [REDACTED], [REDACTED]

(ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“, v citáciách aj „odporca v II. rade“; spolu ďalej aj „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a ich práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 CoZm 4/2013-352 z 22. októbra 2013.

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe návrhu Československej obchodnej banky, a. s., Michalská 18, Bratislava (ďalej len „navrhovateľ“), doručeného 10. augusta 2010 Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) tento zmenkovým platobným rozkazom č. k. 31 Zm 12/2010-52 z 10. novembra 2010 uložil sťažovateľom, aby do troch dní od jeho doručenia zaplatili navrhovateľovi spoločne a nerozdielne zmenkovú sumu 2 289 296,43 € s príslušenstvom, zmenkovú odmenu 7 630,99 € a trovy konania alebo aby v tej istej lehote podali odôvodnené námietky.

Obaja sťažovatelia podali proti zmenkovému platobnému rozkazu námietky. Sťažovateľ v 1. rade namietal, že navrhovateľom mu bolo ponúknuté uzatvorenie úverového vzťahu, a keď zrušil svoj predchádzajúci úverový vzťah (k Poštovej banke, a. s.), navrhovateľ ho *«donútil podpísať... dve osobné zmenky. Odporca v II. rade toto nemohol odmietnuť a musel sa podvoliť, pretože odporca v I. rade by mohol stratiť obchodné aktivity, čo by malo negatívny efekt. Okrem toho bol tento kontokorentný úver krytý odporcom v I. rade do výšky 120 % pohľadávkami odporcu v I. rade, čo svedčí o tom, že celý úver bol splatený. V máji 2008 vznikol u odporcu v I. rade problém „spôsobený“ daňovými úradmi, v dôsledku čoho došlo k zablokovaniu všetkých účtov odporcu v I. rade. Navrhovateľ bol podrobne informovaný o postupoch a rozhodnutiach odporcu v I. rade pri uplatňovaní svojich práv na štátnych orgánoch.*

Navrhovateľ preto neopodstatnene vytyka nerealizovanie obchodných prípadov a nezriadenie záložného práva podľa Zmluvy č. 062/08/80314 zo dňa 17. 3. 2008. Neopodstatnené je vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru... Kontokorentný úver nebol

akciovou spoločnosťou vyčerpaný v plnej výške, a to, čo z tohto úveru bolo poskytnuté, bolo aj navrhovateľovi vyplatené.

Navrhovateľ napriek tomu, v súvislosti s kontokorentným úverom, predčasne využil ďalšie oprávnenie podľa článku II. bod 1 a bod 2 Dohody a doplnil blankozmenku odporcu v II. rade o deň splatnosti a o zmenkovú sumu rovnajúcu sa výške pohľadávky zo Zmluvy vrátane príslušenstva.

Keďže všetky finančné prostriedky z kontokorentného úveru boli zaplatené, odporca v II. rade žiada, aby navrhovateľ dokumentoval a predložil dôkaz – potvrdenie o tom, z čoho navrhovateľ vychádza, že odporca v I. rade nezaplatil finančné prostriedky z kontokorentnej úverovej zmluvy. Odporca v I. rade po preštudovaní listinných dôkazov predložených navrhovateľom ďalej namieta, že boli predložené dve zmenky, ktoré navrhovateľ „donútil“ podpísať odporcu v II. rade, svedčia o tom rovnaké čísla obidvoch zmeniek..., zmenky boli vystavené v rovnaký deň, a to 17. marca 2008, na jednej z nich je dátum splatnosti 17. marec 2008 a údaje o čiastke a mene neboli v číselnej hodnote a slovom vyplnené. Na druhej z nich je dátum splatnosti vyplnený 8. júla 2010 a suma je už vyplnená číselne aj slovom... Tento konflikt zmeniek... zakladá ich neplatnosť.».

Sťažovateľ v 2. rade namieta skutočnosti identické s obsahom námietok sťažovateľa v 1. rade a dodal, že „o oznámení o vyplnení blankozmenky nemá vedomosť... uvádza, že mu zmenka nebola predložená v mieste platenia na vyplatenie“.

Okresný súd o námietkach sťažovateľov rozhodol rozsudkom č. k. 31 CbZm 4/2010-314 z 27. mája 2013 tak, že namietaný zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti a sťažovateľov solidárne zaviazal na náhradu trov námietkového konania. Na základe vykonaného dokazovania (listinné dôkazy, výsluch účastníkov na nariadenom pojednávaní) konštatoval, že námietka sťažovateľov o konflikte zmeniek „nie je dôvodná“. Jednu z uvedených zmeniek totiž posúdil ako neplatnú, „nakoľko jej chýbajú podstatné náležitosti zakladajúce jej neplatnosť. Súd rovnako poukazuje na to, že táto listina nie je ani originálom, len fotokópiou. V priebehu konania navrhovateľ niekoľkokrát prehlásil,

že originálom tejto listiny nedisponuje. Z tejto fotokópie navyše neplynú navrhovateľovi žiadne práva a odporcom žiadne povinnosti.“.

Z obsahu zmluvy o poskytnutí úverov uzatvorenej medzi navrhovateľom a sťažovateľom v 1. rade 17. marca 2008 okresný súd zistil, že sťažovateľovi v 1. rade sa navrhovateľ zaviazal „poskytovať... peňažné prostriedky formou revolvingového úveru do výšky úverového limitu 80.000.000,- Sk“ a že „riadne splatenie pohľadávok navrhovateľa... a iných peňažných čiastok vyplývajúcich zo Zmluvy a s ňou súvisiacich bude zabezpečené najmä: blankozmenkou podľa dohody o vyplňovacom zmenkovom práve č. 0064/08/80314“. Ustálené zistenia viedli okresný súd k záveru, podľa ktorého námietky sťažovateľov, „že kontokorentný úver bol splatený, v danom prípade nie sú dôvodné, nakoľko blankozmenka plnila zabezpečovaciu funkciu vo vzťahu založenom Zmluvou o poskytnutí úverov, na základe ktorej čerpal odporca v I. rade revolvingový úver. Odporcovia teda podali námietku, ktorá nemá kauzálny vzťah k tejto zmenke.

Námietky odporcov, že kontokorentný úver bol splatený, v danom prípade nie sú dôvodné ani s poukazom na Dohodu o splácaní záväzku čí. 17/8184/2009 uzatvorenú medzi navrhovateľom ako veriteľom a odporcom v I. rade ako dlžníkom dňa 19. 6. 2009, z článku I, bodu 1.1 a bodu 1.2 má totiž súd za preukázané vyhlásenie odporcu v I. rade, že navrhovateľ poskytol odporcovi v I. rade úver do celkovej výšky limitu vo výške 2.655.513,51,- EUR... a dlžník porušil svoje záväzky... a z toho dôvodu navrhovateľ využil svoje oprávnenie... a listom zo dňa 26. 11. 2008 vyhlásil úver za splatný.

Z článku I, bodu 1.3 Dohody vyplýva, že odporca v I. rade ku dňu splatnosti dlžnú sumu poskytnutého úveru v plnej výške nesplatil. Zostatok pohľadávky navrhovateľa ku dňu 19. 6. 2009 predstavuje splatnú istinu 2.467.104,39,- EUR.

Z článku I bodu 1.4 Dohody vyplýva, že odporca týmto neodvolateľne, slobodne a vážne vyhlasuje, že uznáva svoj záväzok uvedený v bode 1.3. tejto Dohody.

Z článku II bodu 2.4 Dohody vyplýva, že ak odporca v I. rade niektorú zo splátok alebo jej časť nezaplatí do 5 pracovných dní od splatnosti príslušnej splátky, má navrhovateľ právo žiadať zaplatenie celej dlžnej sumy...“.

V nadväznosti na citované potom okresný súd formuloval názor, podľa ktorého „námiетка, že odporcovia nič nedlžia, nie je námietkou, ktorá by v zmysle ust. § 17 ZZaŠ zbavovala zmenečného dlžníka povinnosti zaplatiť zmenku. Tvrdenie, že nič nedlží môže byť relevantné iba v spojení s tvrdeným zánikom, dohodnutého dôvodu vystavenia zmenky, pričom tento musí byť v námietkovom konaní aj odporcami preukázaný, čo však v tomto konaní preukázané odporcami nebolo.

Z vyššie uvedenej Dohody má súd preukázaný opak tvrdenia odporcov o splatení svojho dlhu.“.

Ďalej okresný súd poukázal na ustanovenie zmluvy o poskytnutí úverov zo 17. marca 2008, podľa ktorého sa sťažovateľ v 1. rade „až do úplného splatenia všetkých záväzkov vyplývajúcich zo Zmluvy zaväzuje, najmä: že bude viesť minimálne jeden bežný účet u navrhovateľa a smerovať na tento účet alebo na bežné účty vedené u navrhovateľa minimálne 80 % svojho obchodného obratu za každý kalendárny rok“, ako aj na čl. XI tejto zmluvy (v znení dodatku z 3. septembra 2008, s ktorým vyslovil súhlas aj sťažovateľ v 2. rade ako avalista blankozmenky), podľa ktorého „navrhovateľ je oprávnený urobiť jedno alebo viac opatrení uvedených v ods. 2 tohto článku Zmluvy... ak navrhovateľovi nebol do 60 dní od podpisu tohto Dodatku doručený výpis z katastra nehnuteľností preukazujúci zápis vkladu záložného práva k nehnuteľnostiam v prospech navrhovateľa v súlade so zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti/iam č. 0202/08/80314. S poukazom na vyššie citovaný článok II bod I Zmluvy má súd za to, že odporca v I. rade čerpal revolvingový úver a nie kontokorentný úver, preto námietky odporcov, že kontokorentný úver bol odporcom v I. rade splatený, nie je kauzálnym vzťahom.

Nakoľko odporcovia neunesli dôkazné bremeno týkajúce sa splnenia si povinností odporcu v I. rade vyplývajúcich mu zo Zmluvy, najmä že odporca v I. rade realizoval obchodný obrat cez svoj bežný účet a do 60 dní od podpisu dodatku doručil navrhovateľovi výpis z KN preukazujúci zápis vkladu záložného práva k nehnuteľnostiam v prospech navrhovateľa v súlade so zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam..., súd má za nesporne preukázané, že odporca v I. rade porušil svoje záväzky a navrhovateľ mohol vyhlásiť úver poskytnutý Zmluvou za splatný a zároveň vyzvať dlžníka zaplatiť celú dlžnú sumu.“.

Okresný súd podrobil dokazovaniu aj dohodu o vyplňovacom zmenkovom práve č. 0064/08/80314 uzavretú medzi navrhovateľom a sťažovateľom v 1. rade ako vystaviteľom a sťažovateľom v 2. rade ako avalistom a zistil, že sťažovateľ v 1. rade „vystavil blankozmenku špecifikovanú v tejto dohode, na rad navrhovateľa, odporca v II. rade bol avalistom. Predmetom tejto dohody bolo odporcom v I. rade ako vystaviteľom, udelenie práva navrhovateľovi doplniť túto blankozmenku v údají zmenkovej sumy a v údají splatnosti. Z článku I. tejto dohody vyplýva, že na účely zabezpečenia všetkých nárokov navrhovateľa zo záväzkového vzťahu vzniknutého medzi navrhovateľom a odporcom v I. rade – Vystaviteľom na základe Zmluvy o poskytovaní úverov... uzavretej medzi navrhovateľom a odporcom v I. rade dňa 17. 3. 2008 alebo v priamej súvislosti so Zmluvou – vystaviteľ vystavil blankozmenku podľa – v tejto dohode – uvedenej špecifikácie, podpísanú za vystaviteľa Aksamom Barakatom, predsedom predstavenstva a Aksamom Barakatom, ako avalistom.“. Z obsahu predmetnej dohody ďalej okresný súd ustálil, že oprávňovala navrhovateľa vyplniť blankozmenku v časti o zmenkovej sume tak, aby táto zodpovedala „hodnote pohľadávky navrhovateľa zabezpečenej blankozmenkou vrátane jej príslušenstva a sankčných a zodpovednostných nárokov vzniknutých na základe Zmluvy alebo v priamej súvislosti s touto rámcovou zmluvou...“.

Na základe citovaných zistení okresný súd dospel k záveru o nedôvodnosti námietok sťažovateľov, podľa ktorej navrhovateľ neopodstatnene doplnil blankozmenku. Takisto „za neopodstatnenú námietku súd považuje tvrdenie odporcov, že splatenie úveru bolo zabezpečené pozemkom, ktorý má väčšiu hodnotu, ako suma uvedená v zmenke a taktiež bolo zabezpečené 120 % pohľadávkami a to ide o pohľadávky odporcu v I. rade, voči svojim obchodným partnerom z dôvodu, že je na veriteľovi, ktorý zo zabezpečovacích inštitútov využije na to, aby bola jeho pohľadávka dlžníkom splatená. Predmetom námietok nebolo tvrdenie odporcov, žeby bola pohľadávka splatená iným zabezpečovacím inštitútom, preto – s poukazom na koncentračnú zásadu námietkového konania – na toto ani neprihliadal.“.

Ako neopodstatnenú vyhodnotil okresný súd aj námietku sťažovateľov, podľa ktorej boli donútení zmenku podpísať, „nakoľko nebola v konaní odporcami preukázaná

neslobodnosť podpisov. Rovnako tieseň nie je dôvodom neplatnosti právneho úkonu a teda sa nemôže dotknúť podpisu zmenkového.“.

Z oznámenia o vyplnení blankozmenky zo 7. júna 2010 považoval okresný súd za preukázané, že „navrhovateľ týmto oznámil odporcovi v I. a odporcovi v II. rade, že doplnil blankozmenku... podľa Dohody o vyplňovacom zmenkovom práve... o zmenkovú sumu 2.289.296,43,- EUR a o dátum splatnosti 8. 7. 2010. Z fotokópie doručení vyplýva, že toto oznámenie bolo odporcovi v I. rade doručené 10. 6. 2010 a odporcovi v II. rade doručené 10.6.2010. Súd teda námietku, že nemá vedomosť o vyplnení blankozmenky, považuje za odporcami rovnako nepreukázanú a nedôvodnú.

Námietku nepredloženie zmenky k plateniu nesie ten, kto sa jej dovoľáva. Odporcovia však ani túto námietku žiadnym relevantným spôsobom neuniesli.“.

Rozsudok okresného súdu napadli obaja sťažovatelia odvolaním. V ňom argumentovali objektívnou nesplniteľnosťou (§ 36 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov) zmluvných záväzkov sťažovateľa v 1. rade voči navrhovateľovi v dôsledku zablokovania účtov sťažovateľa v 1. rade daňovým úradom. To potom viedlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru navrhovateľom a k vyplneniu zmenky, čo bolo neodôvodnené. Zdôraznili, že „nie je podstatné to ako bolo dohodnuté splácanie úveru, ale podstatné je to, aký úver bol čerpaný a aký bol nevrátený úver, pretože len taký dlh môže zmenka zabezpečiť“. Opätovne poukázali na existenciu dvoch odporujúcich si zmeniek a z toho plynúcu ich neplatnosť. Trvali na predložení originálu druhej vystavenej zmenky. Napokon podčiarkli, že „obchod, ktorý bol uzatvorený medzi navrhovateľom a odporcami mal charakter kontokorentného úveru, čo znamená spoločný obchod v ktorom jedna strana môže využívať finančné prostriedky, ktorý môže byť aj ziskový, ale môže byť aj stratový“.

Krajský súd rozsudkom č. k. 4 CoZm 4/2013-352 z 22. októbra 2013 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. V dôvodoch rozsudku zdôraznil uplatňovanie koncentračnej zásady v konaní o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu a následne vyhodnotil tvrdenie sťažovateľov o splatení dlhu sťažovateľa v 1. rade jeho

pohľadávkami ako nesprávne, lebo „*ak v konaní odporcovia tvrdili, že zabezpečenie pohľadávky navrhovateľa z predmetnej zmluvy o úvere bolo uskutočnené viacerými zabezpečovacími inštitútmi... Toto sú... zákonné inštitúty na zabezpečenie pohľadávky veriteľa, nie inštitúty, ktorých samotná existencia znamená aj zánik dlhu dlžníka voči veriteľovi. Odporcovia, ktorí majú v tomto konaní podľa § 120 ods. 1 O. s. p. dôkaznú povinnosť na preukázanie svojich tvrdení, boli povinní túto základnú kauzálnu námietku v konaní preukázať a predložiť súdu dôkaz, že týmito zabezpečovacími inštitútmi – postúpením pohľadávky odporcu v 1. rade alebo založením pohľadávok odporcu v 1. rade došlo skutočne k zániku predmetného dlhu odporcov zo zmluvy o úvere, ktorý predmetná zmenka zabezpečovala. Odporcovia toto v konaní vôbec nepreukázali žiadnymi dôkaznými prostriedkami, preto... neuniesli v konaní dôkazné bremeno o svojom tvrdení o zániku dlhu z predmetnej zmenky...“.*

Za nepreukázané považoval krajský súd aj tvrdenie sťažovateľov, že „*navrhovateľ zabezpečil svoju pohľadávku zo zmluvy o úvere aj ďalšou zmenkou. Súd prvého stupňa ani odvolací súd preto nemohli uložiť navrhovateľovi povinnosť predložiť aj takúto druhú zmenku, ak sám navrhovateľ tvrdil v priebehu celého konania, že takáto druhá zmenka... neexistuje. Súd môže uložiť účastníkom konania, aby predložili listinný dôkaz, len ak takýto dôkaz účastník konania preukázateľne má u seba, alebo môže zabezpečiť. Navrhovateľ si v tomto konaní uplatnil právo iba z jednej zmenky zo dňa 17. 3. 2008, splatnej 8. 7. 2010. Odporcovia v konaní nepreukázali a ani netvrdili, že navrhovateľ si uplatňuje v inom konaní právo z ďalšej zabezpečovacej zmenky k predmetnému úveru, alebo, že prípadne odporcovia už zaplatili navrhovateľovi pohľadávku z predmetnej zmluvy o úvere formou zaplatenia takejto ďalšej zabezpečovacej zmenky...“.*

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovatelia opakujú argumentáciu predloženú už v konaní pred okresným súdom, ako aj v odvolacom konaní pred krajským súdom (donútenie sťažovateľa v 1. rade podpísať zmenku, objektívna nesplniteľnosť záväzku, ktorý mal sťažovateľ v 1. rade voči navrhovateľovi, neopodstatnenosť vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru navrhovateľom, neoprávnené vyplnenie zmenky o deň splatnosti

a o zmenkovú sumu, existencia dvoch zmieniek a s tým súvisiaci ich konflikt a neplatnosť), pričom z nej vyvodzujú, že „ak okresný súd i krajský súd na vyššie uvedené skutkové a právne skutočnosti neprihliadali a dokazovanie v intenciách navrhovaného nevykonali, sú ich rozhodnutia v podstate odmietnutím spravodlivosti v danej veci (*denegatio iustitiae*)...

Napadnuté súdne rozhodnutia nenaplnili cieľ Občianskeho súdneho poriadku podľa § 1 O. s. p. v tom, že postupom súdu a účastníkov má byť zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov v tom, že je nevyhnutné, aby súd zabezpečil reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a v čl. 6 Dohovoru o základných právach, čím sa v rozpore s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ a § 237 písm. f/ O. s. p. odporcom ako účastníkom konania postupom súdu odňala... možnosť konať pred súdom.

Súdy prvého a druhého stupňa vec nesprávne posúdili, neakceptujúc obranu sťažovateľov..., ak neodstránili rozpor, spočívajúci v dvoch zmenkách, na ktoré navrhovateľ poukázal a sám ich predložil ako dôkaz v konaní. Rozsudky súdov sú tým nepreskúmateľné a sú nedostatočne odôvodnené.“.

Podľa sťažovateľov „základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky... zodpovedá taký postup odvolacieho súdu, v rámci ktorého skúma nielen formálne znaky (povahu) rozhodnutia, predloženého mu na súdne preskúmanie, ale takisto aj, či sa toto rozhodnutie svojím obsahom nedotýka niektorého zo základných práv alebo slobôd účastníkov konania. Rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach... túto požiadavku nezohľadnilo a potvrdilo rozhodnutie zasahujúce do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu.“.

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti meritórne nálezom takto rozhodol:

„I. Krajský súd Košice rozsudkom sp. zn.: 4CoZm/4/2013 z 22.10.2013, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I sp. zn.: 31CbZm/4/2010 z 27.5.2013, porušil základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn.: 4CoZm/4/2013 z 22.10.2013 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

III. Ústavný súd SR odkladá vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu Košice sp. zn.: 4CoZm/4/2013 z 22.10.2013, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I sp. zn.: 31CbZm/4/2010 z 27.5.2013.

IV. Krajský súd v Košiciach je povinný zaplatiť advokátovi sťažovateľov náhradu trov konania do troch dní od právoplatnosti nálezu vo výške 12.022,32 EUR /2x 5.001,49 EUR zo základu predmetu konania 2.289.296,43 EUR podľa § 10 ods. 1/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách advokátov za poskytovanie právnych služieb a režijný paušál 2x 7,81 EUR a DPH 2.003,72 EUR/, a to advokátskej kancelárii JUDr. Dušan Antol, IČO 319 622 38, DIČ SK 103 007 5453 č. účtu [REDAKOVANÉ] vedeného v [REDAKOVANÉ] pobočka [REDAKOVANÉ] ...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

Ťažiskovou námietkou, na ktorej je založený sťažnostný petit, je tvrdenie, že okresný súd i krajský súd v konaní o návrhu navrhovateľa na vydanie zmenkového platobného rozkazu odmietli sťažovateľom spravodlivosť, keď na ich skutkové tvrdenia a z nich vyvodené právne hodnotenia neprihliadali a „*dokazovanie v intenciách navrhovaného nevykonali*“.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda

môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Odmietnutie spravodlivosti (*denegatio iustitiae*) predstavuje po obsahovej stránke predovšetkým taký nezákonný postoj všeobecného súdu k návrhu účastníka konania vo veci samej, ktorého výsledkom je úplná absencia odpovede na petit návrhu účastníka konania prejavujúca sa vo výroku rozhodnutia. Ten môže buď celkom chýbať (konajúci súd o meritórnom návrhu vôbec nerozhodne), alebo má podobu definitívneho rozhodnutia procesného charakteru (výrok o zastavení konania). V takom prípade má odmietnutie spravodlivosti charakter porušenia základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie.

V prípade sťažovateľov ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil žiadne signály popísaných okolností, ktoré by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohli viesť k záveru o porušení základného práva sťažovateľov zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažnostná argumentácia napovedá skôr v prospech nespokojnosti a nesúhlasu sťažovateľov s konečným rozhodnutím krajského súdu (i okresného súdu) v ich veci. Vyplýva to aj z chabej ústavno-právnej dimenzie sťažnostných dôvodov. Sťažovatelia sa totiž obmedzili na dôsledné zopakovanie výhrad, ktoré prezentovali už v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu a s ktorými sa okresný súd v prvostupňovom rozsudku i krajský súd v rozsudku odvolacom vysporiadali. Meritórny postoj okresného súdu i krajského súdu k uvedeným výhradám predstavuje potom pre sťažovateľov základ, na ktorom vystavali tvrdenie o porušení ich základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie.

Obsah prvostupňového rozsudku krajského súdu i sťažnosťou napadnutého odvolacieho rozsudku krajského súdu podľa názoru ústavného súdu v celosti vyvracia právny názor sťažovateľov, podľa ktorého oba vo veci konajúce súdy neprihliadali na právne skutočnosti prednášané sťažovateľmi v procesnej pozícii odporcov. Predovšetkým okresný súd dôsledne vysvetlil úvahy pri hodnotení jednotlivých dôkazov vykonaných na účel

posúdenia dôvodov, na ktorých sťažovatelia založili svoje námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu. Takto objasnil, prečo sa fakt konfliktu zmieniek dôkazne nepotvrdil, prečo bola nedôvodnou námietka sťažovateľov o splatení kontokorentného úveru, prečo sa nepreukázalo tvrdenie sťažovateľov o splnení povinností plynúcich zo zabezpečovacích právnych vzťahov akcesorických k hlavnému záväzku splácať poskytnutý úver, prečo bola nepreukázanou námietka o donútení pri podpise spornej zmenky, ako aj námietka nepredloženia zmenky k plateniu.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje zistenie, podľa ktorého v odvolaní ako riadnom opravnom prostriedku ponúkajúcom účastníkovi konania široký priestor pre atakovanie dôvodov zakladajúcich prvostupňový meritórny výrok okresného súdu sa sťažovatelia obmedzili na zopakovanie dôvodov použitých už predtým v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu. Takto koncipované odvolacie dôvody však boli už predtým náležite vyvrátené odôvodnením prvostupňového rozsudku okresného súdu, preto niet divu, že krajský súd v dôvodoch svojho potvrdzujúceho výroku v prvom rade odkázal na § 219 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. K popísanému postoju potom krajský súd výstižne zvýraznil v posudzovaných okolnostiach nezanedbateľnú distinkciu medzi zabezpečením dlhu a jeho zánikom. Z argumentácie sťažovateľov totiž zreteľne vyplývalo ich neodôvodnené aplikačné zmiešavanie (v odvolaní sťažovatelia tvrdili, že *„úver bol krytý odporcom v 1. rade do výšky 120 % jeho pohľadávkami, čo svedčí o tom, že celý úver bol splatený“*). Rovnako krajský súd vysvetlil, prečo nebolo potrebné vyžadovať od navrhovateľa predloženie originálu druhej zmenky, čím logicky nadviazal na prvostupňové vyhodnotenie listiny predloženej vo fotokópii okresnému súdu ako neplatnej.

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania ústavným súdom vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Z postojov oboch vo veci sťažovateľov konajúcich všeobecných súdov rekapitulovaných v predchádzajúcom odseku nevyplýva žiaden signál extrémneho vybočenia z medzí daných všeobecným súdom pre tvorbu ich skutkových úsudkov alebo takého právneho hodnotenia ustáleného skutkového stavu, ktoré by naznačovalo možné popretie zmyslu a účelu ustanovení právnych predpisov vzťahujúcich sa na spornú „zmenkovú“ kauzu. Preto už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti môže ústavný súd konštatovať nepreukázanie náznakov arbitrárnosti či inej ústavnej neudržateľnosti záverov krajského súdu, ktoré by si vyžadovali prijatie sťažnosti na ďalšie konanie. Zo sťažnosťou napadnutého rozsudku nevyplýva, že by krajský súd neprípustne ignoroval právnu argumentáciu sťažovateľov. Zároveň náležite a postačujúco vysvetlil, prečo nebolo potrebné dôkazné návrhy (zaobstaranie originálu druhej zmenky) sťažovateľov akceptovať.

Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom, resp. rozsudkom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 213/2015) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Ústavný súd tak uzatvára, že pri predbežnom prerokovaní boli vyvrátené sťažnostné námietky, podľa ktorých okresný súd ani krajský súd na sťažovateľmi tvrdené „*skutkové a právne skutočnosti neprihliadali*“. Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľov, že okresný súd

a krajský súd „*dokazovanie v intenciách navrhovaného nevykonali*“, ústavný súd odkazuje na svoj štrasburskou judikatúrou podporený právny názor, podľa ktorého z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva pre sťažovateľov právo, aby súdy akceptovali všetky ich návrhy na vykonanie dokazovania, ale aby mali možnosť tieto návrhy predniesť. Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zakotvuje, že súd nie je povinný za každých okolností vykonať všetky dôkazy, ktoré strana navrhne. Prípustnosť dôkazov nie je dohovorom regulovaná a ide o otázku, ktorú upravuje predovšetkým vnútroštátne právo. Takisto význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania je otázka, ktorú posudzujú predovšetkým vnútroštátne orgány (rozhodnutie Engel c. Holandsko z 8. júna 1976, séria A, č. 22, s. 38 –39, § 91, podobne II. ÚS 25/07, I. ÚS 478/2013). Vysvetlenie krajského súdu týkajúce sa nevykonania dôkazu originálom druhej sťažovateľmi tvrdenej zmenky považuje v tejto súvislosti ústavný súd za dostačujúce, a tak nevyžadujúce ďalší meritórny prieskum.

Predbežné prerokovanie predloženej sťažnosti z uvedených dôvodov vylúčilo možnosť konštatovania porušenia základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu a ich práva na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd preto sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov formulovanými v sťažnostnom petite, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy). Z rovnakých dôvodov nebolo potrebné rozhodnúť ani o navrhnutom odklade vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2015